

Øvre luftvejsinfektioner

Læs her om Calici virus og Chamydia
fortsættelsen af ”FHV-1 ? ? Nåee, Herpes.....”
Artiklens Del 1 kan læses i blad 3-2008 side 24.

Da herpes er et stort emne, som optager mange, har jeg valgt at dele emnet øvre luftvejd lidelser op i 2 dele. Del 1 om herpes og så denne som omhandler calici virus & clamydia.

Generelt kan man sige, at katterikatte har en større risiko for at blive ramt af bla. øvre luftvejsinfektioner end katte, der lever et liv som forkælede sofaløver med måske en enkelt legekammerat.

Det er også vigtigt at holde sig for øje, at et katteri defineres som et hjem, hvor der bor mere end 3 katte!

Så selv den lille opdrætter, der måske kun har et par hunner, en hankat og muligvis et par kastrater og bare et enkelt kuld om året, er stadig et katteri og bør derfor handle i overensstemmelse med de råd der gives, bla. på nettet, til katterier.

Katterier er altså ikke lig med mange katte – det er hjem med mere end 3 katte!

En katterikat er naturligvis mere udsat for smitte fordi:

- Der er flere dyr på et område.
- Katte er meget mere modtagelige for infektions sygdomme, især luftvejsinfektioner, end f.eks. hunde
- Ofte er folk som bor sammen med mere end 3 katte, også udstillede. Udstillinger er både stress for den/de katte der er med og også en risiko for dem derhjemme, der møder udstillingens ”miljø” via den/de katte der har været afsted på udstilling.
- Der er en større frekvens af udskiftning af katte i katterier. Hunner bliver taget ind/sendt ud til parringer. Der købes nye katte. Fordi der oftere bliver skiftet ud i bestanden, så kommer der nemmere hieraki slagsmål. En hankat bliver fertil og vil pludselig hævde sig på en anden måde, end da han var en sød tullerundt killing.

Det samme gør sig gældende for hunner, der bliver fertile. Et mor/datter par, der tidligere ææælskede hinanden, er måske pludselig på kant, fordi datteren bliver fertil.

En han- el. hunkat bliver neutraliseret og ”falder” derfor i hierakiet fra førstepladsen til en kastratplads.

En hunkat bliver mor for første gang og får dermed en højere placering i gruppen etc. etc. Alt sammen stress situationer, hvor eventuelle luftvejsinfektioner har god grobund.

Kort om calicivirus

Calici, også kendt som katteinfluenza, er et virus, der findes mange stammer af. Derfor kan katte som allerede er vaccineret mod calici, sagtens få calici. Katte som er vaccineret, vil som oftest få et meget mildere forløb end uvaccinerede katte. Smitten sker ved direkte kontakt, og inkubationstiden er 2 til 10 dage. Da Calici er et virus, kan man ikke behandle imod det.

De allerfleste dyrlæger vil give antibiotika for at afhjælpe de gener, en evt. bakterie kan medføre, og som giver symptomer, altså behandling på samme måde som ved herpes. Forskellen er, at calici oftest behandles med enten ren Amoxillin (Synulox) el. et Amoxillin/Clavulansyre antibiotika (f.eks. No-roclav, Clavubactin etc.)

Hvis uvaccinerede killinger får calici, vil de som oftest få det, der hedder ”limping calici”, og det vil oftest være det, der får opdrætteren til at opdage, at noget er galt. Pludselig vil en killing ikke støtte på et ben.

Det kan være bagbenet, for næste dag også at være et forben. Samtidig får killingen tårnhøj feber og er virkelig dårlig. Får man ”limping calici” i et kuld, er det vigtigt, at de ramte killinger udover antibiotika også får noget smertestillende.

Men det er vigtigt, at alle killingerne i kullet bliver behandlet med antibiotika, fordi calici er så smitsomt.

Mange gange vil calici-killinger også få sår på tungen og/eller i mundvigerne. Disse sår er meget smertefulde og alene disses tilstedeværelse bør få dyrlægen til at udskrive smertestillende.

Det er vigtigt her at huske på, at smertestillende medicin maks. må gives i 4 dage, ellers er der en risiko for lever- og/eller nyreskader, uanset om der er tale om killinger el. voksne katte.

Man kan komme ud for, at man er nødt til at tvangsfodre, især hvis det er killinger, der er ramt. I sådanne tilfælde kan Hill's a/d rørt op med vand el. mælkeerstatning og givet via en fodersprøjte anbefales.

Det kan se meget dramatisk ud, når en kat har calici, især hos killinger, og man bliver som regel nærmest syg af bekymring. Men det skal nok gå i de allerfleste tilfælde.

Er der tale om en ”let” infektion” så vil hele forløbet fra første symptom til slut vare 5 til 7 dage. Katten vil have en let forhøjet feber, appetitten vil være nedsat, men ikke forsvundet, og der vil ofte være sår på tungen/ mundvigerne og/eller på snuden.

Ved en svær infektion vil feberen være høj, eller også vil feberen veksle mellem næsten normal og meget høj. Appetitten vil ofte være helt væk, katten vil virke nedstemt, og der kan komme flåd fra næse og mund. Er der sår, vil de ofte dække mere af mundhulen end ved let infektion, og der er en forøget risiko for lungebetændelse. I disse tilfælde vil forløbet være helt op til 14 dage.

Det er værd at bemærke, at man via undersøgelser har konstateret, at hos helt op til 25% af katteri katte og op til

8% af katte fra "kælekattehjem" er der påvist at de udskiller virus, til trods for at de selv ikke udviser symptomer.

Katte der har haft en calici infektion vil i op til 75 dage efter de er blevet raske, stadig udskille virus gennem munden, øjne og afføring. Nogle katte vil udskille virus resten af deres liv og reaktivere virus, hvis de bliver stressede (f.eks. hunkatte der bliver drægtige og får killinger).

Grunden til, at man ikke ser mere calici, når først de kliniske tegn er væk, er ofte at der er mindre af snot og spyt som kan "vandre rundt" mellem kattene.

Calici kan overleve ved almindelig stuetemperatur i op til 28 dage. Så har man været så uheldig at få calici indenfor dørene, er rengøring meget vigtig. Man gør først rent med alm. vand & sæbe.

Dernæst vasker man af med en 1:32 klorin opløsning. Klorin har sammen med bla. Virkon-S vist sig at være effektiv mod calici. Husk at vaske bakkerne af også, fordi calici også udskilles gennem afføring.

Den forebyggende behandling mod calici er naturligvis at sørge for, at alle ens katte er vaccineret korrekt mod calici. Har man et calici problem i opdrættet, så bør man i samråd med sin dyrlæge diskutere, om ens killinger skal vaccineres med et andet interval, end det mest gængse (1. vaccination ved 12 uge & 2. vaccination ved 16 uge).

Hvad der også er vigtigt at fremhæve er, at INGEN calici vaccine i Danmark er virksom i mere end 1 år.

Jeg har haft talt med samtlige kendte calici vaccine producenter i Danmark i oktober 2008, og ingen af dem vil garantere, at deres vaccine er effektiv mere end 1 år, efter den er givet!

Rigtig mange vaccinerer kun hvert 2 år. Det ved jeg fra div. udstillinger hvor jeg har stået og kontrolleret vaccinationsbøger.

Mange dyrlæger skriver, at vaccinationen gælder i 2 år.

Det er korrekt for panleukopeni-delen af vaccinen, dvs. mod kattesyge, men det er ikke korrekt for calici-delen af vaccinen.

Så er du udstiller og/eller opdrætter,

så sørg for at din kat bliver vaccineret mod calici hvert år.

Husk også, at fra dyrlægen har haft nålen i nakken på katten, til du kan udstille, SKAL der gå mindst 15 dage og det er uanset om det er en killing el. en voksen kat, som bliver revaccineret.

Og husk også, at INGEN vaccine må være mere end 2 år gammel, når der er tale om udstillinger.

Disse regler er ikke indført for at "genere" udstillere, men for at beskytte din kat bedst muligt.

Personligt revaccinerer vi altid avls- & udstillingskattene mod calici hvert år. Måske skal en del af forklaringen på de mange calici udbrud ses netop i lyset af, at for mange er begyndt kun at revaccinere hvert 2. år?

Det bør også mane til eftertanke, at ingen af vaccineproducenterne som sagt vil skrive under på, at deres calici vaccine er effektiv mere end 1 år.

Chlamydia

Har man en kat, hvor dyrlægen har udelukket, at der er tale om herpes el. calici, så vil dyrlægen som oftest komme ind på, at katten kan være ramt af chlamydia.

Tidligere var sygdommen kendt under navnet chlamydia psittaci (dette navn er nu forbeholdt en form af chlamydia som rammer fugle el. mennesker som har med fugle at gøre), nu er sygdommen for kattes vedkommende, blevet omklassificeret og kendes under navnet *chlamydophila felis*.

Tidligere mente man, at katte som har c. felis både havde symptomer fra øjne og øvrige luftvejssymptomer.

I dag ved man bedre, katte som har c. felis viser i de allerfleste tilfælde kun symptomer fra øjnene.

Man ved også, at katte sagtens kan "gemme" c. felis andre steder end i øjnene og dermed også smitte via disse andre steder.

C. felis er heldigvis ikke specielt smitsom og overlever ikke længe udenfor katten.

Generelt kan man sige at c. felis har en høj sygelighed, men en lav dødelighed. Inkubationstiden er 3 til 10 dage.

C. felis er nem at fjerne fra omgivelserne og grundigt rengøring med alm.

rengøringsmidler er nok.

Symptomer på c. felis: Først vil der komme et klart vandigt udflåd, som ved herpes, men i løbet af et par dage vil det udvikle sig til et mere pusholdigt flåd, hvor øjets slimhinder vil svulme voldsomt op. Slimhinderne kan svulme så voldsomt op, at de nærmest "falder ud" af øjet. Øjenbetændelsen vil være enten ensidig eller dobbeltsidig.

Killinger under 5 uger vil oftest rammes mildere end ældre killinger. Men det er som regel killinger der rammes, hvis man får c. felis i huset.

Der kan også sagtens være flåd fra det ene eller begge næsebor. Får katten feber, vil den komme sent i forløbet.

De allerfleste katte vil, udover symptomerne fra øjet el. øjnene, virke upåvirket. Hvis man ikke behandler, vil selve sygdommen stilne af i løbet af 6 til 8 uger.

Katten vil dog være smitsom i mange måneder efter.

Der spekuleres i hvorvidt c. felis kan medføre sterilitet hos hunkatte, hvis de ikke er blevet behandlet korrekt eller længe nok, da de udviste symptomer på sygdommen.

Behandlingen af c. felis er en kombination af både øjensalve & antibiotika. Det er ikke nok at give øjensalve. Og alle katte i hjemmet skal behandles, uanset om de udviser symptomer eller ej!

De mest almindelige antibiotika at give herhjemme er Ronaxan, Synulox el. Zitromax. Til øjnene bruges tetracyclin salver, f.eks. Terramycin Polycyclin-B.

Dr. Maggs har klinisk afprøvet at behandle med Azithromycin istedet for Doxycyclin (Ronaxan) Dette middel er især godt at bruge i katterier, så har man et problem med c. felis i opdrættet, var det måske en god idé at tage kontakt til Dr. Maggs for råd & vejledning.

Man kan vaccinere mod c. felis, men vaccinen har en begrænset dækning og klinger ret hurtigt af efter den er givet.

Vaccinen dækker som regel kun i ca. 3 måneder efter den er givet. Her må man igen med samråd med dyrlægen vurdere, om det vil være en god ide at vaccinere ens katte, f.eks. nogle

flere gange med 3 måneders interval.

Tommelfingerregler

Afslutningsvis vil jeg komme med lidt tommelfingerregler:

- Er der nysen og flåd fra næsen, evt. også hoste, er der nok tale om herpes.
- Har katten sår i munden/ mundvigerne/på snuden og halter, så er der nok tale om calici.
- Hvis der er øjenbetændelse, som er pusholdig, så er det nok chlamydia.
- Er øjets slimhinder røde og flåd fra øjnene vandigt = herpes.
Er øjets slimhinder hævede og flåd fra øjnenen pusholdigt = chlamydia.

Nedenfor er der et skema, udarbejdet af Dr. David Maggs. Oversat af mig, med tilladelse af Dr. Maggs

Min baggrund for at kunne skrive denne artikel stammer fra mange forskellige kilder: Dels fra "mine" dyrlæger Tom Schantz Kristensen, Pernille Hansen & Stig Feldballe.

For Toms vedkommende et forhold der strækker sig tilbage til 1981 hvor vi begyndte som klienter på Skovlund Dyreklinik. Dels fra div. kurser & seminarer. Og dels fra "samtaler" på internettet med bl.a. Dr. Susan Little & Dr. David Maggs.

Hvis denne artikel giver anledning til yderligere spørgsmål, eller behov for hjælp, så er I læsere altid velkomne

til at kontakte mig.
Kontaktoplysninger findes bedst på:
www.Luna-Tick.dk

Af Marianne Seifert-Thorsen,
Luna-Tick Abyssiniere.

Må kun gengives med forfatterens skriftlige tilladelse

Symptomer, lighedspunkter og forskelle mellem	Herpes	Calici	Chlamydia
Manglende ædelyst	Ofte	Det ses	Kun lidt
Nysen	Ofte	Kun lidt	Det ses
Flåd fra næsen	Ofte	Det ses	Det ses
Mundsår	Slet ikke	Ofte	Slet ikke
Savlen	Kun lidt	Kun lidt	Det ses
Flåd fra øjne	Ofte	Kun lidt	Det ses
Infektion i øjets slimhinder	Ofte (rødmen af slimhinden)	Slet ikke	Ofte (hævelse af slimhinden)
Infektion i øjet	Ofte	Slet ikke	Slet ikke

